

САНА ОДОХ

**ХАЙЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮНДЭН ТАХСАР**

№ 86 (7159) • 1991 ының 18-күнү. Чөлпиндер • Сынаната 8 жарчы

ДОЙДУГА—СЭРБЭЙБИТИ ХААЛЛАРБАККА

ССРС народный депутата, Саха ССР Министрэрии Советын Председателэй К. Е. Иванов отмын 12 күвүгэр оттообуун башшуруонуугар ороноон активыннын хөтөлжерсүүлүүтээ буолла. Ошо райсовет, партия райкомун эзэнчилгээх Улсын таро, совхозтар директордара, сельсоветтар председатэлээр, төрийн талар салбайсанчылара иштэйнээдээр.

Ембыл общественшай-
сүйнүгэ дороххой анылы-
ты бэлэмзийн хайдах
сағаламмытын, дойдуга
тууханийн баланын-
налаахтарын түвшнай сон-
хозтар директордара ин-
формациялаатылар, кимкэ
боншуруустарга эннэт-
тээтилэр, бэлээрэ туух
боншуруустаахтарын тү-
вшнустудар.

Карл Маркс астынан соңа директора И. И. Филиппов дойдудтан суюн аймалыгын 50 зэрэвчилгендеги ылар нылахтаахтарын, жетирдыхан ыныктан атын оройон-нартан сир көрдөнөр баланманынъявахтарын, аасын сүлгә бейзларин сирдериттәц - уоттарыттан б. тын, тонна оту ылыбыт буоллахтарына, быыйл баара-сусора 4,5 тын, тонна оту хоруйсар кынтаахтарын эттэ. Кийин салғымы Амма оройонугар Эйзенбизе ба-рарга иззестивеллэрин

туунан этээ. Бурдук слус эрээ куоласта замылттан, куюх үүнүү халлыштасан дынкисинөрийн арьинна. Сөвхөз салалтгатай отчуттары айылыгыцан хааччыныгага сүрун болгоомтотун уурбут, Хас бишрийн отчунна 4-түүг итэй бишрэгтэр. Ону таңынан хас суунка ахсны 40-ику грамм арьини, 150-ику грамми эти санилжиргэний нуурзаны олохтообуттар. Пионер Николай Иванович

тус бейтиниң каскотынан
Диригилесі арны сыйаңар
2 тонна арныны оғор-
торбут. Эртін тәрілтәлз-
ра нурманы таңманан
арынан халычыңар шыах-
тара суюбуттан итеппесе
дұнал ылымыбыт. Би-
лингтиң күрдүк бәзінен
дұнашынға кипрікті көм-
із иті хайранын зре-
сон И. И. Филиппов кен-
ниши биризмезд злектри-
ческий уот чаастыл ба-
рар буолбуга үләз-хам-
насна үтс харғыстары
үескәттердің адьынина. Ол
түмүггер үтт-ас аймамы-
та тақсарын пилорамалар

тора И. Н. Попов от УУ-
нурда аласынды сыйлашып
жолтеги, урахтар алтасын
отунаң бүрүллүгүнөрши, алаастарга анын турбу-
туң арынна. Ының дон-
дуга 700 эр тонна оту
союзотошкылым көмк-
таштарын, атын сирдер-
тээ 1800 тоннаны оттоо-
тохторуна табылларын

Карл Маркс заты-
ссохоз курдун сүенү-
туттартаң төгө тутту-
шарын ахтыбата, отон
ин тәрілтәләре лимит-
ордун хачымын ныз-
суюхтарын учугандык
ор буолусхтах это-
нии дъаананымы
ненууттас атынык
нельмахса табылтыбат.

Саамай учугай сирдеэх-
уоттаах «Мындааайы»
сояхоз директора В. П.
Чичигинаров, баядар кэм-
чижирүү болуу, карио-
лийартай атыны билбет.
Быйыл 6 тың. тонна оту

збит. Союз 6,5 тын, гектар ходуналаах, 2,5 тын, гектарга албэх сымлаах от ынындах. Ол урдунэн саамай улахана 4,5 тын, тонна оту иллар ныхтаахтарын этте. Быйыл 2 тын, тонна синилени уггар бильдизиахтарын, ол үүчүүтүн синтирилдиллэрин турунан азына. Салым ходунааза ширбөт техникалар алдьзанылара үгүстүүгү тахсарын, свареналыр агрегаттар суюхтарын этни туран, орочуончы арамжимнүүр-технический предпринятие аналлаах засону төрийнээс наалдлын мэдээ.

— Быйыл биңиги бастакы толкүйбут курдук булбака, эңизэх ортолку дыл излэ дижхе наада, — диээт ССРС шардий депутаты, Саха ССР Министрдэрийн Советын Председатель Климент Егорович Иванов. — Саасды бастакы ардаахтар чурагчылар быйыл үчүгэй буоллулар диж курдук ейдебүлү хаялларбыта. Балжини бу калэ сыйлдар бергэээдээ сожохтарынан, ижилийн эрчиин сыйлдан баран, сорок аллаастарга анынга уоскызбетин, урехтэр ханынга быттарын, урдук

—Алаастар уүммэти-
лэр, үрөхторбийн эрэ-
нэтэйбит,—дээга Субу-
рууский айтынан союз
директора А. В. Ефремов.
—Амма унусор от баар,
Звенолары таңаартаан ту-
рабыт. Барыта 3200 тон-
наны оттуохтаахыт,
Аадан-суюттаан нөрбүт үр-
дунэн 500 тоннны эбн
атышластахыттын эрэ
сыл тахсар кынхтаахыт.
Звенолары эбн тэрийт-
лээн оту балзача ыльмах-
пыйтын сеп этэ даачны,
үзэний илин тийбэгт. Бы-
ланы өмнөтэйгээн 2400
тонна синийн болзминах-
тээхилт. Од гынан баран
1900 тоннагатар оро ишигет
кынхтаахыт. Күөө Улүм-

нэнэр кэммитигэр алгы-
рическій усуннут угустук
бара, сибзепп мөлтэ-
во, телефоннаар Үлдээбэт-
тара угус мэйнэлдэри үс-
нэтэр, отчуттарты боро-
дуултанан хааччыйны
боншургона мэрахан. Сүю-
нү аныштын содотуул-
налааччилары нөвүүлүүр
сыалтан соххоз дирекция
та 17 убанавы туттарга
бынгаарда. Амма унчурр
да ишкөөр чөнөө Өзбәк

чахха тадыстыбыт.

Ити изэниттэй райпот-
ребсоюз бырбыльянны-
тын председателэ **П. Г.
Кириллин**, «Агроснаб»
начальника **В. Н. Филиппов**,
оройоннацы ними
балышына кылаабыйай вра-
на **Н. Е. Тортковий** ин-
формацияларга истилини.
Ону тэгэ санга тэрлиббит
туу туучастагын началь-
нига **И. Н. Аммосов**, об-
щественность кометүн
туунин Чурапчы сельской
Советын председателэ
А. А. Захаров, Бахсы
сельской Советын пред-
седателэ **П. П. Попов**
информациялалтылар.

— Быйыл биңиги бастакы толкүйбүт курдук буолбанка, эңиэхэ ортолку дылы нализ динхэе наада, — диец ССРС народный депутатата, Саха ССР Министрдэрийн Советын Председатэл Климент Егорович Иванов. — Саасны бастакы ардахтар чураачылар быйыл үчүгэй буоллуулар динх курдук ейдебүлү хаалларбыта. Билигни бу калэ сыйдээр биргээдээ сөхөстарьсан, ишилийктэрийн сыйдан баран, сорон алдастарга анын уоскэзбитин, урэхтар ханынга наамыттарын, түрдүк сирдэр курааннаамыттарын бынварда. Ол эрээри, бэйзэйт сиргиттитэн усунуттасан 28000 тонна отуыларга суюттанылаахтын. Итихан тийбээт ойнтуугар атын оройончартан сири буларга кемеленүүсчүү. Нам, Ордjonикидзеңсай, Олухуун оройончынын цытта мөрөнчтөнгөнчтөн сал

Энгى оройондуктук сый ахсын куралынырыкан, ыараҳан баланыланыла қирил тураң оттуургутунаң, 1987 сыйтан тыш ханаайтыстыбытын холбоноң жассынанларни, трактордары бирең сатаатыбыт. Ол гүлән барад атын оройоннарга оттооси барад уонна бәйзәйт дойдугуттар, Амма уннор тұрғыттарға албах техниканы қазалларбымынды тунаң соңдоштар директордара бүттүн информациялдатылыштар. Билигин тәсініка ыараан турер көзмә, оюн итишпек ханаайтыс-тынаннайа суюх бынны тағарыллыбылтар болбомтону ууруохха, тунаиндах дыңнун ирдеби-ли туруруохха. Дойду үрдүнен баланыланыла уустуғун бәйзәйт билэ олороду. Аасыпты сыйтан 3 мел. 900 тың. ылах сүенү, 10.5 мел. барад ечшашта. Дойдуга 2 мел.

(Бүтүүтүн 3-е стр. көр).

ОМУРБАНГА

Он ыбын ортогун күйүлэс күншэр, салыңдаан ахан турар жиелүр. «Көтөнүлээх Ботуруен арда, да мэлдіб. Оттон сиккимирин үгәннээн турар. Төнөө дазы көтөнүлэхни? Көтөнүн да хамисах-кардинлээх. Сорох зөвнөлар ессе от ыбын 2 күнүттэн өнүнгүлэбигиттер. Ити Айма угуордааылар, нустаралар. Миң, төтээдүлэр ити ый 5–8 күнүзирин эргин осхууну садалаабыт курдүнгәр. Од эрзери от ыбын ортуугар дазы көбийнлээх от суюн. Оттон үде төбөөр сонуйбет. Од бариччи-иэта, терде-төбөт тутүй?

Үлгүспүт курдун, омур-
зашнын олорор отчуттар-
та түбөнүбүт. Кеңесэтэн
билимийит М. А. Нисель-
ская салайтар сиңтэя суюх
механизациялаа зөвнөтө
збүт. Бу Эрлиик Эри-
тиин астынан союз Хол-
тоютоодуу отделениетин
отчуттара.

—Көпсөн суюх. Бодаларың ыла иликтеро бу лүүн түүнэрийн аяннаан кээстенигэ эмээ ахтылын-бу сирбитең булбушпуг. на. Ол курдук, П. П. Пи-Заправкалыгларын из-нигизгэ 3—4 салтаавы-тээн-манаан бирэмэ бе-та Булутгэ оттоон, онтоң үенү сүтәрдигит. Ыкса наалын Нуотараңа сылты кийин хөгнүбүспуг.—дин иорөн-харайан сым таава-тобуяар хайыс да салын ран баастабытыгар «Ни-зенону салайар Михаил гүли» автомашина уонна Афанасьевич. «Кэтээн иорөн баран кийидигит. «Вуран» снегоход азам-Ходуна үүшүүтэ эбили-мытара кыйыл берилди-бет. Оноң оройынкы оттоонууга онгөнүлдүбүт пүтүү ылжат түрүнтаах-куоталанлы быйылты пыг. Кэтээрбіт да аны суюх»,— дин зөвөнөй суюх.— мазз зөвөнөй саларын бишор да ол синугор итишиэз Бейзэлэр да сүем түйэ хабианаах туолбатах ды-зиндердін саларын бишор да ол синугор итишиэз «быльдәнабыт». «Виар май-та диннэр 10 килэ са-хар, биш оччо армы би-рэн мыттылар. Ол төнөө-мэллигир»,—дин дыоммут дын эбии кэтэх түүнелэр. Техника чыкы эмээ мөл-тех дин буолла. Виар ДТ уонна ўс МТЗ тран-тордарынан үзүннүр бы-лаанинаахтар өйт. Оттоң хөлбөнор техникица сал-паас суюх. «Виар хотуур бынынцар эрэ олорон хаалыха курдукпуг»,— диндер охосоочудар түшүнчөм.

мұт трактор носиңділәре, мүншыларда быйын тоғру калбіттәр. Ошон маңындық тыллах-астане Льог-но тубаспаниниттән, ынрындыта, соңайдубут.

Отделение быйын 2200 тонна оту союзтуулкандылахтастын бу звено ирзет—350 тонна. Барыта алта звено тәріллабыт. Былдырымы да итічө үздізебіттә үнү. От ынын 10-гар Нұстарада 250 тонна былаалы илдіз П. Д. Зверстов звеноға бербіт. «Икни трактордаах». Дъюно

Звено дъюно, байғызни күттә салдызынар хонуу бирингішке С. Е. Корякин да этариня, отделениенде тәріллабыт бары колективтартан салмай опылтаахтара. Кебинің оройын 1990 салыға чемпион трактордан С. Е. Сидоров, охсусуга Е. В. Тарабукин, А. А. Иванов курлук тәннүү Льонморлоохтор. Исаков ишмәтина сабууттан быва кабынадлар. Сеня Сидоров, Гоша Посельский уонна Миша Пестерев—түрткүйлөр. Ошондай салылабыт

вертолетуудаа хөтөлжүүр. Од нийнээ Е. И. Корякин звеноотаа Халааныга кос-
пүт. Вс иккын звено насле-
дники вертугчим оттуюх-
таахтар. Мисэттээзилэр.
ол азат, хаалбаг түүрт
звено, ситетээ суух меха-
низацшилаахтар. А. А.
Олесовтаах Мэлдэхсигэ,
С. Н. Нестеровтаах Таат-
тацаа, И. К. Софровитаах
Мэлдэхсэ Собакин Алаа-
ха дээр сиритен сара-
ланы оттуюхтаахтар.
Эбийн төлөвүр ситетээ суух
механизацшилаах звено-
ларга 7 брынчанынж

гор. эхийн, сандажийн
тара үнүс күннээр буул-
бут энэ. Барыга 20-ын
төхтадамнынтар. Оттой
бастаки кабинийндах ог-
ол нийнэ, от маймы 12 кү-
нүгэр, турохтава.

Бастаки кабинийндах
от барахсан, кырдын, ту-
рууца. Ону чийтийн шийн-
мут-сартыбит бийшгүй
сынга эрэлэ тусганаа. От-
чут от түва дийн туту-
туту санаабатай, бы-
лааннамматай? Ошторон
коробо омурданга напс-
тинга нийлжээ вастака

С. СМИРНИКОВА

НУС-ХАС ОЛОРУОХПУТ, КӨНГҮЛЛҮК ТЫНЫШПЫТ ДУО?

ЭБЭТЭР БУРУЙУ ОНГОРУУНУ УТАРЫ ТУГУ ОНГОРУУЛХАА

мника айгырааны
кырыйыста олохнут
шатин хаата. Ити
сыстырытык общес-
бэрээдзикэ, ни-
жээ сыйнышыгар
буодла. Саха ки-
бийүгээр-санасатыг гар
нихи төйбогтэх-
ах ыар буруйдар,
аннан түстарынан
аразастаан сизл-
туруктадан сото-
у оройтону саба
буоллуудар. Тыа
тар кини хараага-
ыбат, соётолоун
барбат баланьын-
еосин эзэр. Бэ-
зэйни ордун ын-
чир дьон ортотугар
тарчланан ишээ-
нэрийлэх, нут-

пар жиңи баар эрдәбина бу общественнан тәрмитләр кылахтах, иүүстәзәк этиләр, бәрәдәгى туталлара, баланынчыны хөтүруолтуллара, Отон билитин, бәрәдәгى изини, буруйу оноруу олус маассабай буолак ээр измигэр, общественный тәрмитләрдә эронэн олорон бизэр сатаммат буолла. Кылаабыннаа, киниләрдә биллигии дастаны ханың изэс сана збин быраалтар барыллабетиләр, зата, ол оннугтар уоппускнара эйилләр үс да хонукнут суюх буолла. Общественный бәрәдәгى түшсүрьыга, буруйу онорууну утары охсуууга, мис санаабар, маниых хайысхаларына уза барылан сөп.

ынаның жағдаймы? Бозаң, радио, телевидение берәедеги кәзин, буруның оңору ханна ханының ве-ругэ хас тогул улаазытын согору-сотору низ-сири, инициатор берүүлүлар. Ол гынан барап статистика итишин кам-саалына мөлчия үләниттеригөр сыйына суюх курдук. Ити түрүт. Мини-мация үләниттер, суннүйен, саралтар үләнен ды-рыктаяп ардахтарин, сөп эта. Дынгыр, берәедеги кәзин, буруның оңору төнөнен албах түбәлтээ чуюттанар, онууха сөнгөөх миэр ылымданын да, оччоюн берәедик түлсан инициатек. Хас бинирдин түбәлтэвакх халыя суюктаах.

ишиңгәртгөмнөн, ыныл-
аас мүс устар өргөти-
зр бибыги бөдүрлекпүтті-
зр манның түбәнде буол-
са. Жиркоң уонна Маха-
ров дын 18 саастарын
шагағ туолбут үолаттар
шантан зре дороңда уонна
шахар болын Марков М.
дизн киниэхе быраага
шөгр дын биэрниттәр.
Нынъхас хонон баран
старын ыла келәлләр.
Дын хавазының кытта
Васильев И. кинидер ас-
тарын беруобалың оло-
доругтар түбәнләләр. Ас-
таах дын быңытынан
әниспүтинен бараллар.
Онтон тух да үлакан
ылтава суюх Васильевы
кытта жынырсаллар, ох-
уналлар, калгийн сым-
тарсан оствуол атасынан
бүркүлшүй алеме си-

саана, көрүнгө күнүктөттөн турар. Тувааннаах уураах сиилеттүр инир. Битинэн, ыстараантар из-майдээр олус улаатга. Оттон транспордаах барыта правалаах, судьбыраабылатын билэр, туутунар буолбатах, Сөөтөх ДОСААФ иниин үзлийр курстар наадмыны ыраавынан толуйбаттар. Байэн үерэтэн туттарых хын ГАИ-га анал үзлийт сух, Онон транспордаах дьон улахан ангар дара, сонкуон харабынан кердехе, миэрэлэнэр, ыстараантанар дьон. ГАИ инспекциятыг гар анал үзлийт баар эрэ буолларын баланынча көнөр ишахтаах. Манын барыбытын

Бастакытынан, берездеги калып, буруду оғоруу тосту албазбитинэн, улам тэрзәйинизэх, ей-деен-төйдөен турал оғонууллар буолан иберкинэн, ону утары профессионаллар, ол азат, организар үләниттар», үзлиштэхтар. Кырдын, Билигин миннелэр ахсан да, материяльный-технический база да ертүннэс быйдан хаалай иңзеллэр. Билигин хас бишрдий сельсовеңка участновай тутуохха уонна нишеш тирэңрой, күүс-көмө буолан улзын ыштыыхха, берездек түлсарын шини үзлүнүүх.

Биир атын мэйзийинэн
кыра да дымалы огооул-
туутугар албэх биримэз
барара, угус сурук үлээз
голоруллара бүллар. Хас-
да сэргэн харктеристикал-
лаарас ыспыраапса алт,
туунаалар көрдүрүүлээр,
одоо д. а. документынан анал
формаларга, нердэбулга
сөн түбээнийнэрэн огоо-
туулдуухтаахтар. Ону киши
барыта үүчгээдик толорор
буулбатах. Биримэз сүгэ-
рин ээ да барбанын. Онон огооултуубут буруй
сүолтата сүтэр, сымнырыр,
сородо олох да умнууга
хаалар. Бюроратия сай-
мьынен осса биир чай-
выхай туунаута — үнссуу,
сайабынлыкания суюх буул-
гавына дымали тэрэлли-
бээ. Ону биир холобуру-

ллар Дылзэх хана-
ымын ишнинде күетан дыңг-
то тыллышыр. Уодаттар
онно сеп буолбазна,
ниалеригээр юлэн дьон-
орун ыган турал саа,
котуруон ылллар. Сую-
турдан таймрда тах-
сан сааны ытвальчылар
Энгөн, «Манчааралыны»
ардыбыт дист, ханна эро
утен хандаллар. Бийчи
правляющицыйн түүнү
бына суурин—балыкына-
жак, милиция ынтыран
паряд наубитин кийиз
валеммыт. Дыоммутун
дердүүбүт. Бийр сайылык
иттигин түйзөр саалы-
сан иштээн быхаахтерын
ниилеригээр. Уурунан
түктүү озөрөллорун ту-
лан дымала төрийн Чу-
апчыгү төмийлипшийт.

иллэр киңи жэээт. Кунанын тадан этгэхээ рапай Васильев болон хаалыг буолдуул. Бонкуоньнуу иллэн турар, унцэр кыяа сух. Од натаа, ис ымала отдельнын үлээнтирийн логикаларынан, үнчүү сух да дынала та-излибээт дуо? Эбэтар ини-и олдудаах эрэ тубалтээ үзсүүтэй сух дынала зориллэр дуу? Дээ, манийн айдах ёйдуухээ, еесс, шлаабынайа, нэнэлизи-ньээ тух дин сийдөтөн-йиэрээн биэрэххэе са-үй? Нэнэлизиний сель-совет нынаммат дынала иорбот диний бийнчны анын.

Түмүктээн этгэхээ, анал үлээнтийргэ тирори-рэн, кинилэргэ бары и-малеибер буоллахытына эрэ барээдээ түпсугаа. Оччово байжит оройшум-мут, нэнэлизкийт ишигэр химтэн да кутамманка иенгуллуу сыйлдыыхлыг холнутун олоруухнут.

Хайахсүт сельскэй зэвьн председатээр.

MURKIN TOP

БАШКИРСКАЯ АССЕСНОВАНИЯ СУДОВЫХ СОЛДАТ. Солдат Петербургской артиллерии, тих боями велета гра, эн

оройуоммуттар музейдар араастара элбизтилэр. Арай олоихоо шаллаах музей баар сураа цийлибээт. Көрүнээр баптат түүе кийи дийиллэрин изриээ, олонгхолорбут азыянаах ахсааннаан саха иоруутун тайланнан таймнын улуу духовнай-культуратынан буолар. Олонгхолор киэмэйдэрэ баарайдарынан, ахсааннара элбизинэн, национальной нолориттарынан аваа дой-

Саха сарын оройчооннарыттан олонхго искуство-та биир салмай сийлигизээн сайда сымдьыбыз түүлбэртнин биниги оро-
йчоонмут будадар. Ол кур-
дук XIX үйл иккис ага-
рыгар уснын XX үйл бас-

бут. Олончо суурллубут фондуң ханатынга биар доңдулахтарбыт С. А. Новгородов, Сәнәи Воло, А. А. Савин, Г. М. Васильев курдук саха ишрутун беден фольклористтара ингээрт ынлаваттара улакац. Бийизэ Саха сирин үрдүннен эзэнтүйснек суразырыбыт Олоодо, Ырымчай, И. Г. Тевлехов—Тимофеев курдукую, д. а. олонхонуттар бааллара.

ион бачэттээндээ. 1958
сындаахха П. И. Понов
туурчруутуулан Якутсай-
га эмзэ ити одоог хо
нигээ тахьбыта. «Строл-
тивий Кулдүй Кулдуустур»
латынан советний норуут-
тар элстарын серийн
рыгар кийлжирэлдэн, Мос-
кваада сахалны, иуучин-
лы тылтын Союз за-
ваачыларыг, ученийда-
рыгар андан академичес-
кой инициа бичжэлтээмшиг.

уолуохтара.

Олондо музейдай төрт-
жынын хайхсыттар эрэ-
кынаджаларда буолара
нифа. Музей дэлзинтн
туута, тариийнта, о. д.
оройон буттууну сон-
гутунаи буолара мөдь-
улара наада.

Музей тариллингитгэр
ройбуюммут изңизинин-э-
з ким тоо қылахтаазы-
ан комелейнүү дизн эр-
зин. Дызиин тутууга
Эрикин Эркинин аттынан
сөхөз ылсынын сөп.
Кайнахын бөйүелэгин
дохтоордо, билээ ту-
ар, музей тариллингитгэр
гүс үләни керсүехтара.

Хайахсыттар биңр дой-
улаа хатарын атынан мү-
сем өтөрүнүгө көхтөөх
үк түрунду охтара дин
рөз салыбынын. Уонна
л талымынан үлээн-хам-
аны өтөрүй, инлинирса-
алыныр энтузиястар кес-
үчүктөр дини аразыбиз. Музей
торуттамыр булолла-
шын мии уонча сыйлар
гостадара оробоон өлөн-
гофуттарын тустанын
сомуйбут жатырылыштар-
ын белгештим эт. Мүс-
сем көнгөн, сайдан бар-
дымна хайахсыттар эр-
кин түттүнүлара бую-

Чуатсаңы - оройон-
нарыбынгыр валюта инд-
шардер кынхатах республи-
канский тайымнала муз-
ездар тирилениндер. Ол
журдун Тааттаба рево-
люционный - краеведчес-
кий музей, Аммаңа Са-
ныл Сымбы памятны
нынштарын комплекс,
Мәңг-Хангаласка Манзаса-
ры мемориала, Ус-Ал-
дантия Дөңдердинүү музе-
йи, о. д. а. Ити заттаммыт
культурниң кининдер кэж-
аларинен Хайбахыт олон-
котун музей эмис книг-
ник уочыя иессинде жүктүн

Кырдаңыга, Союзка, республикаға олонхо збэтар постар музейларға дизи союн союс болтуруое буолар. Ошондай Хайдаласыкта олонхо музеймы тариннин бастан утва киңи мүнде.

— ТАТЬЯНА.

Омекай уобалас. Большеरечье бөнүләм киннагар түпсаңдык онгоуллубут наличниңтаах дызаң олохтоохтор уонна туристар боломтолору тарадар «Сыбнир былыртыя» сыйньялағ ишни киәризйар. Манна ыалдыттары Уөр-көтө керсөллөр, итти чабинан ындултуулар, поруот былыргы Угастарин туңназ излениллэр, таңаңы ерөр былыргы станоктам көпшөлтөрдөр.

Синнэланг киңиз экскурсияны эр жерсер буолбатах, ону таңын баялаахтарга олохтоо масстардар кыраный уонна түпсөвдөй онгоңкүтәрмән атылып. Олорто көбүрдөр, быысанжалар, курунубалар, мастан кынан онгоңкүтәр киңирсөллөр. Бессебалэр реңдептүнүшүн болуп.

Синектарға: сүстән тахса сыллаңыты тутул-
дубут смынналан кинин дынта; ылдың-
тары Марина Лосинова.

ДОИДУГА—СЭРЭЙБИТИ ХААЛЛАРБАККА

(Бүтүүгээ, Ишвийн 1
стр. кор.), отдохнутийн ямарда илрхтэй
Ходуундай ындоо сүүчин

лар, 11 мол, топча уут салгы толору, сорок итээс ынанар. Урунку алаастарга айнаа туркундук комбикорму бутун сарға кинилэр су ылымга сүттәнны сыйна. Сага үүнүү хомул- буттар. Совхозтар салуор дизри дойдуга атыр- лалталаара салгынъястары даах ыбыштар эро дизри миах суюн бостуктарыни сиир бурдунтаахыкт. Или кытта үзүлүшлөрэ из- заланынчыны таба ал. да. Выйыл туюх сарбазын- дуухэ наада, ти барыттын ыланга кы

Сөхөзтар оқко киерип, гээлүүс быттарбыйттарын балынтияа хээ наада. Дыыл баччатыгар дээрэй бы-

Райсовет председатель М. Н. Слабиряков избран

www.youdao.com

этгэтийн Амма Уүгэргэсэл
Урдахтарын таба тунанаргээ
Түншээдээ, Урүү-харын
Сирдэр үүнээр кыахх
Нийрийн тэрээрин этн турал
Ажлын тоохад айылаах сирдээр
Хаалларбана, си-
рийн-хоруулан оттуурга
Шигырда, Нийн салгым
Звонолар ылбанка барбыйт
Сирдээрин чадынчайдарга
Нийнүүлээн оттогтоюн эт-
те, Атырцах майын ор-
туутгар дээрэн дойддуга
Отоосинуум умургүй, атын
Оройнуунарга көнөн сув-
гуу айынчын салгым
Сөрөтүүслийндаанын сору-
гүй түрүүрдээ.

С. АЛЕКСЕЕВ.

НАЛЛААН, УОПСАЙ ТЫЛЫ БУЛАН

даммата. Ити уақытларын сир фондатын укса сельсоветтар дынналларын тарап бердишин. Оноң ожко киринах ининэ сельсоветтарынан дыбенго сири Улдердилэр. Ву хампааның утус меккүердэлхүк барда, салтыны бара да турар.

Анын көзөнүүнүн жана

да тахсара хана барай? Холобур, азаппайт сири мирабырбаевын, унчутун астыннада болуу. Уопсайман, соххостар монополияларга баарсын, күентээн саоролдору хана да этталар. Маныла саян төрилдүйн баанинчай ханаимстыбадалар эмиссиончулуктарынан да

Айдач чугаастааыны холбурдуур буоллахха, со- торутааытың районесин президиумы Чурапчи сельский Советының анал фондатын бигергеттэ. Бү 7 таң, таҳса шашы изәнлигиниззөхөрөйдөн барынан сельсоветын дынальыгар барытса 3097 гектар сир анынна. Ол ишінде 583 гектар, мачириенде 2513,9 гектар. Бү анал фонд сир оро-шоюн бары атын изәнлижеттерин тың таңаајыстыбытын сирлериттән урнаша лесфондан, саллаас сир фондустан үсектилинина. Ол курдук, Сылам, Хадаар, Ользуулы сельсоветтарын территорияларынан 120, 426 гектардын

тан 420—485 гектардаах сирдэр борилындылэр, Хайхасыттан, Хатылыттан 150—180 гектар курдуул сирдэр аканымдар, Эмис итинин Чакыр, Холтоо, Мугудай, Бахсы наңылзык тәрін сирдэр сыйнарылынна, Лесфонд сириттән 605,2 гектар уонна сир сапташын фондуттан 648,9 гектар сир зеби аналина. Бу үсіктіллігіндегі фондата, суринам, оройын киинин олохтоохторун көтөх хәнаадыстыбалармын сыйнинаар смалдаах бирилдилизен дінгіго түнгітілліккіттәх. Онон сельсовет иншигер бочумваах тарзғаннан үза тураар.

Боллпуроос да үсіксандын

куодайын ишер Бишкек түшін ыңтысы ессе да
дьонгө болдыртоон сири иншияттегер туарынын, бу
сыныарлы, билден туар, Нравастарын хайдах да
ымпыштах - чимшиктах, учуттанарбыт наада.
Арас санга-ниэ. түлес С. СМИРНИКОВА.

жин уп дағыны үнніркен сеп.

Биинги 70-тан тахса сым устата үеңэттән изләр уураахтары, дъяналлары толорон изләбите. Оно соңуруу букватын атын климатическая усулубуялаах зоналары, таңчычы сайдыштаах региондары үткүтөт, еессе ашара туңүөхө айлаахтык айваланан урут бэйзбитин айман-үедүнән хамчынан олорбут усулубуябытын суох онгордубут. Беденгүтөр аватыраммит албэх ныра бөйүөлтөнгөрүү суюх онгордубут, болзига барт буолууну чекшаттиб. Онон тыа сирингөр саяга экономической сыйнышадынмылары олохтуур наадатыгар, мунинүүлдубут опыкка тирөөриен, сөвхөс структуратыгар улардынмылары ишлөрнөх», Колхозны - кооперативны да ханаанысты базары тарийэртэн төзүлүмүодүн. Быната, бэйзбит тыысы айылдабытыгар усулубуябытыгар, олохтуутгер сеп түбәнэр производственин сыйнышвары олжтуудун, ханаанышадын саяга механизминары көрдүбүг. «Саеб - умнуклубут эргэ» дин мөндиэ

С. НОГОВИЦЫН.

Василий Анисимович
Хирьянов (снимок) Ом-
ская иннегар Карл Маркс
аатынан колхозка озорор,
Осо олох кыра сабыгар
тылыштан матан усина ис-
тибет булдан барон ез-
иенатын түнәрбәтә. Тың
сиркәр тұғаныллар арас-
терилләр өзөрөргө у-
рамнана. Оноң біндер дой-
дулаахтарыгар уран тар-
бахтаацынан биллибите.
Кини дүбәни, сыйраң ыл-
дықтарын, арас айуулаах-
таймалады кымрыйлыры
берааныныңтарға келү
нәр сыйардалары өзөрөг-
(ССТА фотохроника).

ХАЙДАХ ДЬАННАРЫ

руухтах.
Ити үс сүол сүрүү экономикеский иердебүллэр союзос структуратынан олорууга түтүнгүллүбакна каллар дин саныбын. Кээкия сыйларта баллы зэр, энхириэтин бородуккесууда хаачыстымбыттар эпизиттөөнүү суюх онғорупут. Харыстанинга суюх буулуу, ыныалмы-төвүлүү ханааныттар да угай-изэн сыйлабытта. Ол ишми дойду уртуунда ишкүү союзисттердөң калыптасууда

бараналаанынга, иштөн тааһынита, саяккананындыгы атын-атын расценеке туапчыллыбытта. Ол түмүгэр механизаторлысын бурдуда батыгырымы да ишкүүн хамнанын ханы-үйлэс сизбигэрдүүлүктара. Ити көнниттэн туух эпизиттөөнүү, хаадычыстыбани ирдиэлгүй! Балыгин даавын иштенини муманан хамнанын толлуур ханаайыстыбалар баллар. Арай арендаада кийрбиг коллективтар улактада

күннэр ылдызчылар.
Ангардас иштэй тахсы
быт хоромынду, быва
холуулан 50-60 жира
соли, таңкиндер. Улээ
сирей эшшетинэс диян
умнуллубута. Бынах сүөнү,
сылты киннүүнди олутту-
гур, будагу, нуюх уунзэ-
винах сүөнү таңкингер
жинчиле хадатай ардабил

Узалии көрүжүйөрдүн азасынан
тус-тусна азарташкан хам-
нын талебин түсөн би-
лди-көрсөп, тала сыйдаш
уулзажын эртір жаңынан
есенең жаңынан тиерлі-
ханын оғоста. Холбөр,
Узалии көрүжүйөрдүн азасынан
Хорхутууки.

ЫЫТТАН ТУ

Улэ төлөбүрүү систематын олох салалтын огуроохха наада. Рынкуусулуубайтамгар улзанин ханаайыстыбаний салалык. Иваччи тыз ханаайыстыбатын туствах эрэ салалтын салайтар буулбажи дуогабар быннытында. Улазир уюни онно се-теөх специалистарда лидер-менеджер будулустаах. Оттоң бийнги со-хозтарбыт специалистар айылык базатын күнгөт дылттан тутулуга суюх та-руктаах огуроону, пла-менной улзин түпсармыны, искусственнен сизим-лээнин лаппа учтагайды байылаайны, о. д. болпуроостары шайлан ба-наарар көмчтара суюх Арендача, баалынай ханаайыстыбатыгар специалистар бейзэлдэрлэн ылс-улзабеттер. Оном хо-туорада олорса улзанин олон тоотоо та-

• 4 • **D**ATA MANAGEMENT

ХАЙДАХ ДЬЯНАРБЫТЫТАН ТУТУЛУКТААХ

х.
Суоң сүрүл күрүш эко-
ской көрдебүлләр
структуратышын
та түтүнгүлтүбәнкә
ор дин санызыбын
сылларта баллы зре-
тии бородууксана
тыйбатыгар эшпазты-
ух оғөрүбүт. Ха-
нынга суоң бую-
ыныслы-төвүлтү-
шүлдүбиста да үзүн-
уртуун изиңэ со-
ар ылымыбыттара
ас ингизи тахсы-
реммечүү бына

королевы, 50–60 млрд тенге илдер. Узбекстаннинең дизайнерлубута. Ынах сөйнөү көнкүнгөн олуттуу урадыгүү, куюх үүкээ сөйнөү тапшырылган даахтартай иридиейт. Анын

жизни, коруулчиринэ
талаа аараартаан хам-
зарч, талаа дэсн би-
жийнчирэгтэй тэргүү-
х хаягын тэргүү-
х оюуста, Холобу-
дийн, Чадвийн, Хорхуу-

ДҮЛҮҮРДААХ ДУОБАТЧЫТ

Хайы башарар дағы фо-
тота одус сөбүлүр түш
эле иштөөнөн жөнөр ды-
рыктаад буюлышты. Иш-
төөнөн түстүрүп да он-
тукайдашынан дырыкта-
напар улаки дуюлбушу-
ну, астанымын мәдделәр.
Мен башар сөнүк сабакын
дуобатчы Гаврил Ивано-
вич. Шаджиновын зат-
тында ша.

Оройон дуобатчытын
шынында, дуобатын төмөнч.
шынында Гаврил Ива-
нович белгүн иштөө сөз-
буюлуптада. Кеңи дуобат
куралтыйларынан пат-
тыбыста 20-жыл буюлыш
кор. Он күнөн ылғыл
арасын куралтыйларын
шынын сыйни, омырт-
ка, балыктиң көрүнүн бир
курастын спортмена буол-
ла.

1973 сыйлашта күбүн
киң көйтешкенде узакчи-
тийларынан, Табаадысын-
тар Николай Смирнови-
ч Норкентин: «Хайы, бу
дөндүгү учургайдың он-
күнүр разрадтах дуобат-
чытар баалдар ду?»—
дени мыйлиниң. «Ву из-
нилиниң уучугайдың он-
күнүр дуобатчытар си-
бааллар, ал зэрэг сөз-
бөйөнөн яшердеп, Гаврил Ивано-
вичтынан миңдөйлөнүп
сөздөлүк болуп көрүп.
Көрдөн, булак көтөрүп
дөңгөлөнүп көрүп түрү-
дү, балыада түшүн хаал.
быт. Ырыткан көрүүгүн
ниң көйдөлөнүп жет

Иштөө сыйлашынан
шынында Чурачы —
Тынчта портуптутур
күттүбүтүп. Оройон ки-
некигөр көнөн кирилдүттөн
дуобат спортунар ордук
мөлдөрбүт. Ыныңлар
куралтыйларынан түстү-
рүттөр. Оройон күттү-
бүттөн дуобатчытардын
шынында түшүнүр түрү-
дү, балыада түшүн хаал.
быт. Ырыткан көрүүгүн
ниң көйдөлөнүп жет

чөмөнгөтүмгөр иштөө
шынында. Сынга кыттаачы
да көтөлүп, сиң табыл-
саң көнөнчүк. Хас да
үтүртканаачытын көнөн-
чүбүт. Ошында сиң табыл-
саң көнөнчүк. Ол кийи
ородоон күттөштөк дуобат-
чытар күннөн түрүп би-
зүйнүүр түрдүмнүн
сөзүнүр дуобатчытар
шынында.

Хас да сыйтан батык
Гаврил Иванович спорт
мастэрларынан кандыкт
шынында төзөрөр түрүлдү-
шүттүп. Ол күрдүк,
оройон, сөзкөтөр чөм-
өнгөтүмгөр. Тынчта
оройончылар хас да сый-
танаңырмалада көбөк күрү-
тейнүүртүгө күттүбүтүп. 1987
сыйлашта Брианска
шынында «Брианская лес-
87» дени Вүтүн Соколчы-
лы дуобат фестивальлар
күттүбүтүп. Ол түшүн
бариң көнүнгөтүмгөр күрү-
тим сөрүмдөн көрүп бирт
кыралан төлөрбөт эти-
ким дүлүүрдәләк, ту-
луптада изүрүүлүп күттүбүтүп.
Көрдөн, булак көтөрүп
дөңгөлөнүп көрүп түрү-
дү, балыада түшүн хаал.
быт. Ырыткан көрүүгүн
ниң көйдөлөнүп жет

Көнин даруобуката көз-
төөнөн избадиттөн көн-
чиңде талыбүтүп. Ол да
бүлдүлар күрүткөнүртүгө
тебе күннөн күттөк са-
тыйм. Ешкындын орой-
он көнөн кирилдүттөн
дундук күрүткөнүртүгө күттүбүтүп. Ол түшүн
бариң көнүнгөтүмгөр күрү-
тим сөрүмдөн көрүп бирт
кыралан төлөрбөт эти-
ким дүлүүрдәләк, ту-
луптада изүрүүлүп күттүбүтүп.
Көрдөн, булак көтөрүп
дөңгөлөнүп көрүп түрү-
дү, балыада түшүн хаал.
быт. Ырыткан көрүүгүн
ниң көйдөлөнүп жет

Иванович баба-
түбүт, дар-
жидинин энэ уютор.
Олордо, Нөх, Сергү.
Алай көнүн, оскула ис-
тарынан көтөлүп көрү-
тейнүүртүгө күттүбүтүп.
Көрдөн, Алия көнүн күрүп
республикада дуобат
фестивальлар байттын
самсыймактарынан чөм-
өнгөтүмгөр. Ешкындын орой-
он көнөн кирилдүттөн
дундук күрүткөнүртүгө күттүбүтүп. Ол түшүн
бариң көнүнгөтүмгөр күрү-
тим сөрүмдөн көрүп бирт
кыралан төлөрбөт эти-
ким дүлүүрдәләк, ту-
луптада изүрүүлүп күттүбүтүп.
Көрдөн, булак көтөрүп
дөңгөлөнүп көрүп түрү-
дү, балыада түшүн хаал.
быт. Ырыткан көрүүгүн
ниң көйдөлөнүп жет

Иванович баба-
түбүт, дар-
жидинин энэ уютор.
Олордо, Нөх, Сергү.
Алай көнүн, оскула ис-
тарынан көтөлүп көрү-
тейнүүртүгө күттүбүтүп.
Көрдөн, Алия көнүн күрүп
республикада дуобат
фестивальлар байттын
самсыймактарынан чөм-
өнгөтүмгөр. Ешкындын орой-
он көнөн кирилдүттөн
дундук күрүткөнүртүгө күттүбүтүп. Ол түшүн
бариң көнүнгөтүмгөр күрү-
тим сөрүмдөн көрүп бирт
кыралан төлөрбөт эти-
ким дүлүүрдәләк, ту-
луптада изүрүүлүп күттүбүтүп.
Көрдөн, булак көтөрүп
дөңгөлөнүп көрүп түрү-
дү, балыада түшүн хаал.
быт. Ырыткан көрүүгүн
ниң көйдөлөнүп жет

Иванович баба-
түбүт, дар-
жидинин энэ уютор.
Олордо, Нөх, Сергү.
Алай көнүн, оскула ис-
тарынан көтөлүп көрү-
тейнүүртүгө күттүбүтүп.
Көрдөн, Алия көнүн күрүп
республикада дуобат
фестивальлар байттын
самсыймактарынан чөм-
өнгөтүмгөр. Ешкындын орой-
он көнөн кирилдүттөн
дундук күрүткөнүртүгө күттүбүтүп. Ол түшүн
бариң көнүнгөтүмгөр күрү-
тим сөрүмдөн көрүп бирт
кыралан төлөрбөт эти-
ким дүлүүрдәләк, ту-
луптада изүрүүлүп күттүбүтүп.
Көрдөн, булак көтөрүп
дөңгөлөнүп көрүп түрү-
дү, балыада түшүн хаал.
быт. Ырыткан көрүүгүн
ниң көйдөлөнүп жет

Төмөнкөр күбүт, күбүт, күбүттүп түр-
тегерек.

ЧИЧИГИНАРОВА Марфа Семёновна

үнүн марахан ызынчылтада олбутуң, дыриккүн
курутүшүн турал, бары дынгыллоригор, таби-
растырлар берилер.

Кының, сизкөр, күттүт, күкүттүр.

Хатыны сельсоветтин президиумда сельсовет
председателе А. Х. Павловна уюна Е. Д.
Заболоцкая тантылыр күйлөр.

ЧИЧИГИНАРОВА Марфа Семёновна

үнүн марахан ызынчылтада олбутуң дырик-
кутурдайын турдадар.

Күйдүтүк салыңыр саласып, аймактада

АДАМОВА Матрена Макаровна

үнүн марахан ызынчылтада олбутуң дырик-
кутурдайын турдадар.

Аймактар.

Чурачы сельский Советтин президиумда
райсовет председатели сельсоветчы Г. Н.
Адамова танталылар күйлөр.

АДАМОВА Матрена Макаровна

үнүн марахан ызынчылтада олбутуң дырик-
кутурдайын турдадар.

Районда Чурачы орно оскуудатын көз-
төөнин көзтөөнин көзтөөнин көзтөөнин
Гаврил Ивановтынч, учкуттал Ренса Семе-
новна Адамовтара күйлөр.

АДАМОВА Матрена Макаровна

үнүн марахан ызынчылтада олбутуң дырик-
кутурдайын турдадар.

Чурачы сельский Советтин президиумда са-
лакында олбуттарчы Александр Степанов-
ча уюна Александр Дмитриевич Буршев-
чева танталыр күйлөр.

ИРА уюна СВЕТА

комплексохтуң албуттарчы дырик күтур-
дайын турдадар.

Оло музикальный обкуудатын колектив
оскуулда үйләнди Александр Степанов-
чева танталыр күйлөр.

ИРА уюна СВЕТА

комплексохтуң албуттарчы дырик күтур-
дайын турдадар.

«Мичал» детсад колективи бишил инти-
лилчилларбиз төрөлүттөрлөр Альберт Степанов-
чева танталыр күйлөр.

ИРА уюна СВЕТА

комплексохтуң албуттарчы дырик күтур-
дайын турдадар.

Иштаканда сельский Советтин президиумда
жылжында олбуттарчы Павловна Александра Федоровна, Городецкая Гла-
дияра Степановна, Заларова Казара Степанов-
чева салынна.

ИРА, СВЕТА БУРШЕВАЛАР

комплексохтуң албуттарчы дырик күтур-
дайын турдадар.

Тынчайыстырылган управление, про-
фсоюз рабочем кызметчылар М. Н.
Кирдилдин танталыр күйлөр.

КИРИЛЛИНА Мария Андреевна

олбутуң дырик күтурдайын турдадар.

Сөбөлек, элемгерлүк балык уюна рас-
чын-кассовай кызметчылар берилер Н. Н. Павловка иштө, Я. Н.
Павловка жет.

ПАВЛОВА Анна Львовна

үнүн марахан ызынчылтада олбутуң дырик күтур-
дайын турдадар.

Иркутскайда оро уюна из медици-
нски көнөн тас дойдулар саны аппаратура-
ралык сабакин. Кийи специалистар саны
төрөөдүр оро уюна Марахан Альбеттадар да-
шостарды түрүрлөрдөн иштөөн мөнкөлөр.

Сияномын реанимацийнан отделение
з. Биржанеке фотота, (ССТА фотокомитет).

МАХТАНАБЫТ

Танталыр айбат үзү
ветерина Михаил Андрей Устинович шархалданын
малданын бу дымын күрү-
ттарга хирургический от-
деленинде эми күрүртүү
уонна чо тогулдаж ое-
релдерининнан от ыны
4 күннөр көрүк сүрүп күрү-
ттарынан. Биринчи шархал-
данын күннөртүүтүүнүн күннөртүүтүүнүн
хирургический отделение
бара узакчыларынан, «Каспий» коопситетинин
«Мак» жөнүл

Ододар.

Редактор П. И. ПОПОВ

НАШ АДРЕС: 678700 с. Чурачы, ул. Карла Маркса, 26 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор — 21-302, отделы — 21-265, общий — 21-305.

ЗАКАЗ № 86.

Учредитель газеты «Саны олоо» — районный Совет народных депутатов, соучредитель — район ИП РСФСР.

Газета издается на якутской языке, выходит во вторник, четверг и субботу.

Номер газеты 54967. Объем — 1 усл.печ. лист. Тираж — 4575.

Чурачынан районная типография Госкомиссии по делам национальностей СССР, с. Чурачы, ул. Карла Маркса, 26 «а».